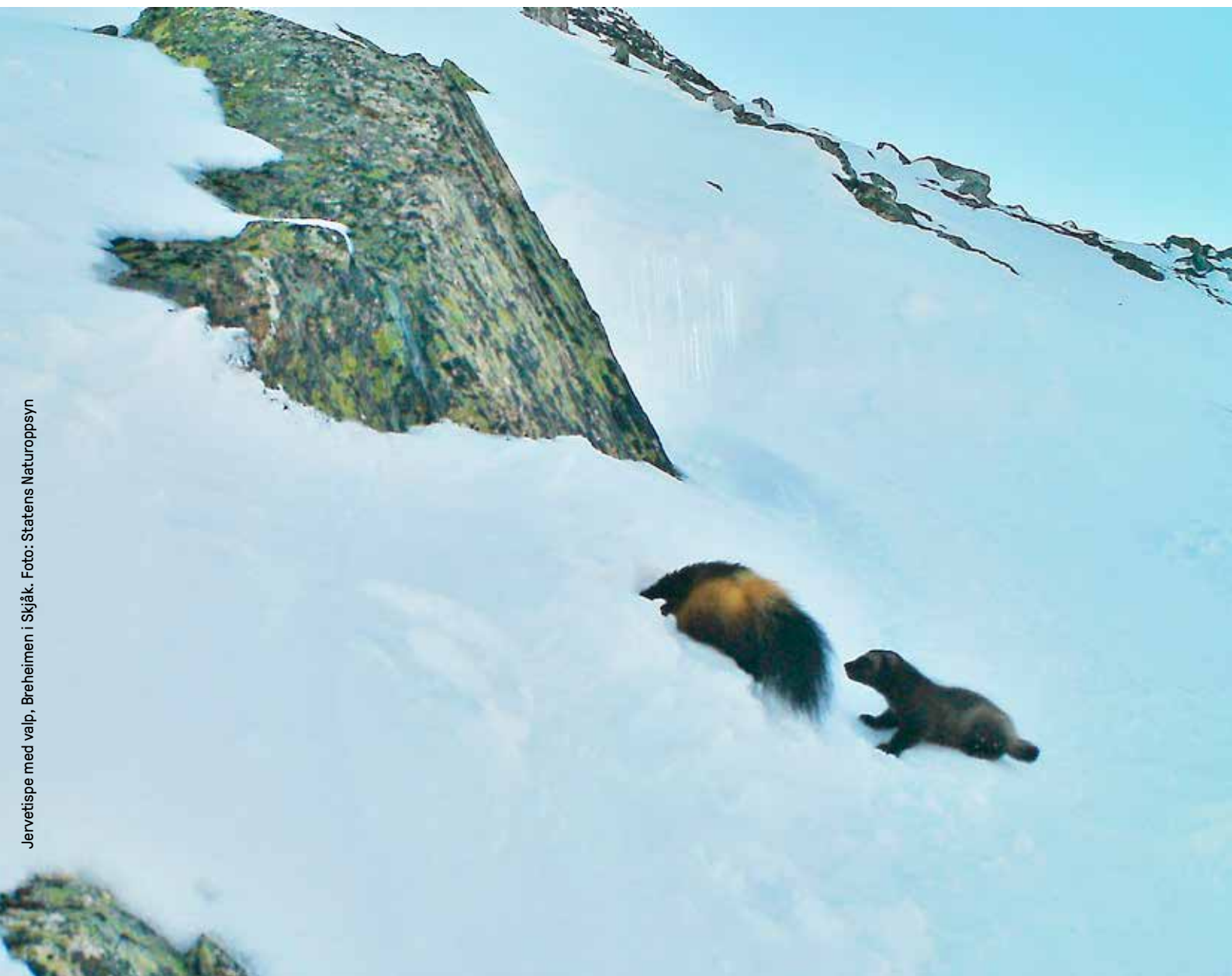

Fylkesmannen i Oppland

Jervetispe med valp, Breheimen i Skjåk. Foto: Statens Naturoppsyn

Informasjon om rovvilt og beitesesongen 2017

JUNI 2017

Brosjyren inneholder aktuell informasjon om rovvilt og rovviltforvaltningen i fylket.

Fylkesmannen i Oppland

SMS-varsling

Fylkesmannen sender ut SMS om et utvalg rovviltobservasjoner og skader som har betydning for lokal beredskap for å kunne ha økt tilsyn med beitedyr. Kommunene og beitenæringa må selv etablere systemer for videresending av slike meldinger lokalt.

Forvaltningen er ikke pålagt denne varslingen, men det er en ordning SNO og Fylkesmannen yter for at beitenæringa i Oppland skal kunne styrke tilsynet med beitedyr når forholdene tilsier det.

Skadefellingssøknader

Det kan søkes om skadefellingstillatelse fra dyreeier, beitelag eller kommune. På kveldstid og i helger søkes det per telefon, og skriftlig søknad ettersendes pr. e-post første virkedag.

For å få en vellykket skadefelling er det viktig at:

- Det er tilstrekkelig tilsyn i området slik at skade oppdages raskt. Tilsyn med kadaverhund anbefales.
- Søknaden om skadefelling sendes hurtig – ta gjerne telefonkontakt med Fylkesmannen på forhånd.
- Søknaden behandles raskt hos Fylkesmannen.
- Fellingslaget er godt organisert og har gjort nødvendige forberedelser.
- Tilsyn/beitelag/kadaverhundekvipasje raskt melder fra om funn/observasjoner til fellingsleder og SNO.
- Eventuelle søknader om bruk av motorkjøretøy blir raskt behandlet.
- Kommunen vurderer bruk av hundekvipasjer i fellingsforsøket (se eget punkt).

Bistand fra SNO

På forespørsel fra kommunal fellingsleder kan SNO bistå i arbeidet med felling av rovvilt i enkelte tilfeller. Rovviltkontaktene kan i en skadefellingsperiode være behjelpelig med å vurdere alderen

Fylkesmannens rovviltberedskap

Rovviltvakttelefon tlf. 977 37 223.

Telefonen er betjent fra kl. 08–22 alle dager i perioden 15. mai til 15. september.

Utvidet telefontid kl. 07–23 i perioden 10. juni–1. august. Det kan også legges igjen melding på mobilsvar.

Vakttelefon skal betjene:

- Søknader om skadefelling (1. juni–15. februar).
- Forebyggende tiltak/søknader om akuttmidler ved rovviltskader.
- Rapportering/ettersøk mv.

Søknad om skadefelling skal inneholde:

- Hvem søker (enkeltperson/beitelag etc.), og for hvilket område (beitelag/kommune).
- Kartfestet info om kadaverfunn: antall kadaver totalt, antall undersøkt av SNO og savnede lam.
- Tidsrom for tap eller skade.
- Antall saueiere som er berørt, og antall dyr som går på beite i det aktuelle beiteområdet.
- Er det gjennomført/er det mulig å gjennomføre forebyggende tiltak i beiteområdet?

på ev. nye kadavre. Slik bistand kan bestå av kompetanseoppbygging/opplæringstiltak eller praktisk innsats. SNO kan bidra i fellingsforsøk på de samme vilkårene som er gitt det kommunale fellingslaget. SNO vurderer eventuell bistand, bl.a. ut fra egen kapasitet. Forespørsel om slik bistand

rettes primært til Esben Bø (tlf. 95 72 27 33) eller Ole Knut Steinset (tlf. 46 44 86 57)

Dersom SNO skal ta over et fellingsforsøk må det klareres av Miljødirektoratet. Når SNO overtar et fellingsforsøk utføres det etter «Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt».

INFORMASJON FRA STATENS NATUROPPSYN (SNO)

SNO har 15 rovviltkontakter fordelt på 4 regioner i Oppland. Rovviltkontaktene utfører skadedokumentasjon ved mistanke om rovdyrskade på bufe/tamrein, og kontroll av meldinger om spor og spor tegn etter store rovdyr.

Det samme gjelder ved tilsvarende dokumenterte rovviltobservasjoner. Sekretariatet hos Fylkesmannen vil da varsle videre til aktuelle kommuner (jf. SMS-varsling). For oppdatering om skadesituasjonen, se Rovbasens innsynsløsning via Rovviltportalen.

Spor- og synsobservasjoner av rovvilt

For å kunne følge med i bestandssituasjonen av rovdyr er det viktig at alle antatte spor tegn eller synsobservasjoner av rovdyr raskt meldes til en av SNOs rovviltkontakter. Rovviltkontakten kan da, etter fastsatte retningslinjer, dokumentere dette slik at det blir registrert i det nasjonale overvåkningsprogrammet for store rovdyr. Alle innmeldte spor/synsobservasjoner loggføres av SNO.

Prosedyrer ved kadaverfunn

Funn av kadaver der det er mistanke om rovvilt-skade skal umiddelbart meldes inn til en av SNOs rovviltkontakter. Dette gjelder uansett kadaverets tilstand. Dersom lokal rovviltkontakt ikke er tilgjengelig kan den nærmeste i en annen region kontaktes eller melding gis direkte til SNO.

Samleliste over kadaver som leveres etter beitesesongen og som da ikke kan undersøkes, avvises av SNO (jf. erstatningsforskriften § 4c).

Når SNO v/rovviltkontakt har undersøkt skader på husdyr, orienteres husdyreier om utfallet i etterkant dersom han eller hun ikke selv er med på undersøkelsen. Ved nye skadesituasjoner forårsaket av bjørn og ulv, og i noe grad jerv og gaupe, varsles i tillegg rovviltnemnda v/sekretariatet.

Praktiske tips ved kadaverfunn:

- Notér kartreferanse (ev. avmerk på kart) og ta gjerne bilder – også nærbilde.
- Merk stedet slik at det er lettere å finne igjen, f.eks. med en hvit duk, og vær innstilt på å påvise funnstedet dersom ikke GPS-kartreferanse er oppgitt.
- Meld snarest fra til SNOs rovviltkontakt (se telefonliste). Det er dyreeiers ansvar at skader blir meldt.
- Undersøk om det er ytterligere tap/skader i området.
- La kadaveret ligge mest mulig urørt, men dekk det til for å verne mot åtseletere (ikke plast).

I tilfeller der innleid tilsyn/ kadaverhundekvipasjer finner rovviltskade på bufe, tilrår Fylkesmannen at både SNOs rovviltkontakt og husdyreier blir varslet umiddelbart.

På bakgrunn av rovviltkontaktens rapport vil regionalt rovviltansvarlig i SNO sette en endelig konklusjon, og dette vil inngå i grunnlaget når Fylkesmannen behandler søknader om erstatning.

Møte med beitebrukere i Lordalen, Lesja – sommeren 2016.

«Stikkprøveordning» etter avtale med Fylkesmannen

I enkelte situasjoner der det er mange skader av samme rovviltart vil det være svært ressurskrevende for rovviltkontakt å undersøke alle skadetilfellene. Da kan Fylkesmannen og SNO avtale at for eksempel hvert 3. kadaver undersøkes. Når en slik avtale inngås, har Fylkesmannen «nok» kadaver for å iverksette/forlenge skadefellingstillatelsen. I erstatningsoppgjøret vil det likevel være det totale antallet dokumenterte/antatte rovviltskader som er gjeldende.

Dyreeier skal derfor fortsette å gå tilsyn og melde inn alle kadaver til rovviltkontakt. Innmeldte kadaver som ikke blir undersøkt, vil registreres som «antatt gjeldende rovviltart» i Rovbase, dersom det er sannsynlig at det er samme skadegjørende rovvilt. Dette er svært viktig for å få et korrekt antall kadaver i forbindelse med erstatningsutmålingen.

Statens naturoppsyns rovviltkontakter i Oppland i 2017:

SNO lokale rovviltkontakter	Bosted	Mobil	E-postadresse
Region Nord-Gudbrandsdal t.o.m. Nord Fron/ Ottadalen			
Jon Nørstebø	Lesja	915 16 679 61 24 14 56	jon.norstebo54@hotmail.no
Atle Erik Berget	Lesja	958 08 848	atle.e.berget@gmail.com
Kari Svendsgard	Dovre	918 35 424	kari.svendsgard@fjellstyrene.no
Asgeir Myhrmoen	Dombås	905 03 035	asgeir.myhrmoen@fjellstyrene.no
Erling Dagsgard	Skjåk	909 99 496	erling.dagsgard@skjaak.kommune.no
Hans Mathias Ulberg	Sør-Fron	993 52 858	h_ulberg@yahoo.no
Tor Erik Myhren	Skjåk	992 97 627	torerikmyhren@msn.com
Region Midt-Gudbrandsdal, Sør-Gudbrandsdal, Lillehammer og Gausdal:			
Christen Bårdsløkken	Ringebu	911 53 729	chr_baards@hotmail.com
Odd Steinar Granheim	Tretten	975 60 167	osgran@frisurf.no
Eivind Fossum	Øyer	911 29 562 61 27 80 46	efossu@frisurf.no
Region Toten/Land/Hadeland:			
Leif Westrum	Odnes	478 11 877 61 12 60 76	Leif.westrum@gmail.com
Jon Petter Bergsrud	Gran	958 93 701	jpbergsrud@gmail.com
Kjell Arvid Briskodden	Aust-Torpa	959 35 266	kjell.arvid.briskodden@gmail.com
Region Valdres:			
Per Ivar Stensæter	Bagn	907 84 742 61 34 78 32	pestense@bbnett.no
Stein Olav Windingstad	Rogne	957 09 933	stein.o.w@gmail.com

Regionale rovviltmedarbeidere i SNO, Oppland

Esben Bø (regionalt rovviltansvarlig) leder arbeidet med skadedokumentasjon.

Postadresse: postboks 94, 2688 Lom
 esben.reidar.bo@miljodir.no
 Tlf. 95 72 27 33

Ole Knut Steinset, rovviltmedarbeider

Postadresse: Etnedalsvegen 1283, 2890 Etnedal
 ole.knut.steinset@miljodir.no
 Tlf. 46 44 86 57

Fortrinnsvis meldes skader direkte til lokal rovviltkontakt eller annen rovviltkontakt i regionen.

Dyrevelferd på beite

Mattilsynet er opptatt av at husdyr skal ha trygge forhold på utmarksbeite, uten vesentlig risiko for sykdom eller skader. Beiting er et dyrevelferdsmessig gode. Mattilsynet samarbeider tett med Fylkesmannen og rovviltforvaltningen for å forebygge skader forårsaket av fredet rovvilt. Fredet rovvilt utgjør en betydelig dyrevelferdsrisiko i mange distrikter. Mattilsynet forventer at nødvendige tiltak settes inn når faresituasjoner oppstår.

Husk krav til dokumentasjon

Dyreeier skal ha oppdaterte skriftlige registreringer hele året, også gjennom beitesesongen. Der skal det stå blant annet opplysninger om merking, antall dyr sluppet, når dyr dør, helsetilstand og registreringer av hendelser og forflytninger. Disse opplysningene er det som kalles dyreholdjournal i forskriften.

Viktig med robuste dyr på beite

God helse: Kun friske dyr skal slippes på beite og lammene skal være store nok.

Veiling ved slipp: Det anbefales å veie lammene ved beiteslipp for å sikre et forsvarlig slipp og kunne ha en god oppfølging av tilvekst i sesongen. Dette vil også være en viktig dokumentasjon å henvise til ved tap på beite.

Parasittbehandling: Vi anbefaler å følge rådgiving av praktiserende veterinær for rutiner i den enkelte besetning. Avføringsprøver kan være en god pekepinn på smittesituasjonen. Det er viktig å veie de største dyrene for å sikre at dosering ikke blir for liten, ettersom effekt av middelet da kan utebli.

Fluemark: Det ble gjort erfaringer under forrige

beitesesong som indikerer at fluemark utgjør en helsemessig trussel i lavtliggende beiteområder. Vått og varmt klima i skogsterrang er en risikofaktor, samt at mye ull og avføring i ull kan tiltrekke seg fluer og gi egglegging. Det henvises til punkt over om parasittbehandling, med tanke på å unngå løs avføring.

Mattilsynet kan vedta nedsanking eller samling av dyr

Dyreeier er ansvarlig for sine beitedyr. I spesielle situasjoner kan Mattilsynet fatte vedtak om samling av dyr og nedsanking fra beite. Dyreeier kan da ha rett til en kompensasjon for å dekke ekstrakostnader. Vi anbefaler at beitelag og enkeltbrukere har en plan for beredskapsareal til bruk ved akutte situasjoner.

Overvåkning av skrapesjuke hos småfe

Mattilsynet minner om at det skal varsles om alle småfe eldre enn 18 mnd. som dør eller avlives, uansett årsak. Årsaken til dette er at Mattilsynet må ha mulighet til uttak av hjerneprøver som et ledd i helseovervåkingen. Dette er viktig for å dokumentere og opprettholde en god helsestatus i saue- og geiteholdet, og slik sikre at forbrukerne har tillit til mattryggheten i norske landbruksprodukter. Prøvetaking og undersøkelse er uten kostnader for dyreeier.

Aktuelt regelverk for småfe innenfor Mattilsynets felt

- *Forskrift om velferd for småfe*
  - *Forskrift om merking, registrering mv. av småfe*
  - *Forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer*
- Disse finner du på www.lovdatab.no

Kontakt Mattilsynet

Felles sentralbord: 22 40 00 00

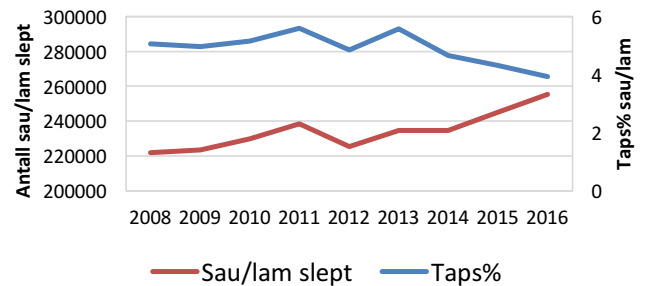
www.mattilsynet.no (menyvalg: «kontakt oss»)

SAUENÆRINGA I OPPLAND

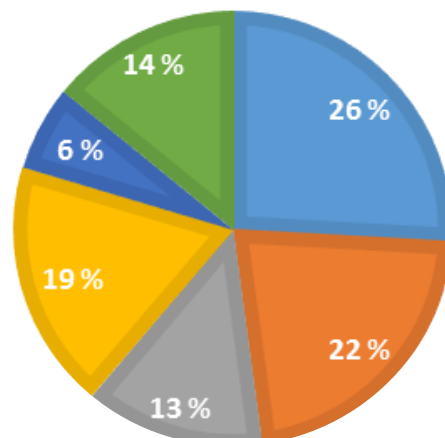
Oppland har en stor beitenæring med lange tradisjon for god utnytting av utmarksressursene. Nest etter Rogaland, har Oppland flest sau på utmarksbeite. Beitelagene er viktige i Oppland, og 95 % av saueprodusentene med sau på utmarksbeite, er medlem i et organisert beitelag. I Oppland er det 125 beitelag/beiteområder som dekker tilnærmet hele fylket.

De to siste år har sauetallet i Oppland vært svakt voksende, antall produsenter stabilt og tapstallet redusert. Gjennomsnittlig tap til rovvilt i 2016 var 3,94 % (registrert gjennom organisert beitebruk).

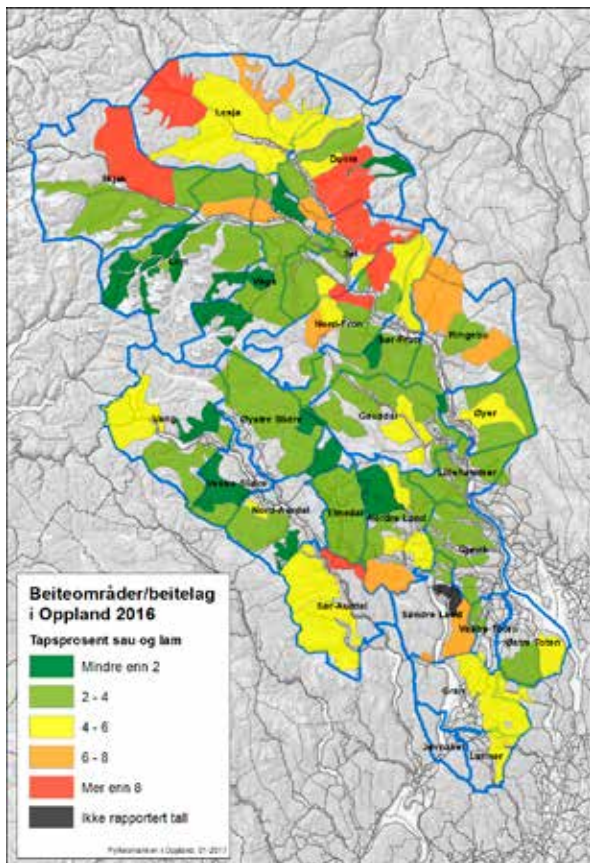

Antall sau på beite øker i Oppland. Samtidig går tapsprosenten ned.

Tall fra organisert beitebruk viser at det i 2016 ble sluppet 255.000 søyer og lam på utmarksbeite i Oppland.

- Nord-Gudbrandsdal – 66.000 søyer og lam på utmarksbeite
- Midt-Gudbrandsdal – 56.000 søyer og lam på utmarksbeite
- Lillehammer-regionen – 34.000 søyer og lam på utmarksbeite
- Gjøvik/Land-regionen – 47.000 søyer og lam på utmarksbeite
- Hadeland – 16.000 søyer og lam på utmarksbeite
- Valdres – 36.000 søyer og lam på utmarksbeite

Kartet viser tapsprosent av sau i Oppland 2017.

Beiteområder/beitelag i Oppland 2016

- 21 beiteområder hadde tap under 2 %
- 60 beiteområder hadde tap mellom 2 % og 4 %
- 26 beiteområder hadde tap mellom 4 % og 6 %
- 9 beiteområder hadde tap mellom 6 % og 8 %
- 9 beiteområder hadde tap over 8 %

Det er stor variasjon i tapene per kommune fra år til år.

Kommuner med størst tap i 2016	Antall dyr sluppet	Tap % 2016	Antall dyr tapt på utmarks-beite 2016	Antall dyr tapt på utmarks-beite 2015	Tap % 2015	Plassering på tapsliste 2015	
1	Dovre	9 751	5,83	568	514	5,78	7
2	Sør-Aurdal	3 931	5,72	225	275	6,91	2
3	Lesja	19 745	5,49	1 084	950	4,88	9
4	Sel	6 325	5,15	326	382	6,04	5
5	Nord-Fron	16 117	5,05	814	728	4,89	8
6	Gran	9 729	4,95	482	537	5,92	6
7	Søndre Land	2 036	4,67	95	182	6,26	3
8	Øyer	7 452	4,4	328	219	3,12	22
9	Lunner/Jevnaker	5 747	4,38	252	346	6,21	4
10	Skjåk	6 080	4,28	260	560	9,25	1
11	Ringebu	20 737	3,99	827	953	4,72	10
12	Østre Toten	14 077	3,73	525	470	3,62	18
13	Sør-Fron	19 179	3,57	684	734	4	13
14	Nordre Land	15 149	3,49	529	533	3,88	14
15	Gjøvik	12 840	3,41	438	409	3,31	19
16	Gausdal	19 585	3,26	638	611	3,3	20
17	Vestre Toten	2 709	3,17	86	112	4,13	12
18	Vang	7 927	3,15	250	252	3,68	17
19	Etnedal	2 437	3,04	74	81	3,87	15
20	Øystre Slidre	7 556	2,94	222	228	3,12	23
21	Vågå	15 698	2,68	420	555	3,69	16
22	Nord-Aurdal	11 335	2,55	289	363	3,15	21
23	Lillehammer	8 234	2,48	204	197	2,51	24
24	Lom	7 806	2,45	191	275	4,52	11
25	Vestre Slidre	3 036	2,14	65	47	1,96	25
Sum Oppland	255 218	3,94	9 876	10 513	4,31		

ROVVILT

Bestandsmål i Oppland

Stortinget vedtok i 2004 følgende bestandsmål for region 3/Oppland:

- 5 familiegrupper av gaupe årlig
- 4 ynglinger av jerv årlig

Det skal ikke være ynglende bjørn og ulv i Oppland.

Bestandsmålene for jerv og gaupe skal søkes nådd innenfor forvaltningsområdene for artene.

Bestandssituasjonen i Oppland 20. mai 2017

Jerv: Årets registreringsarbeid er ikke avsluttet, men pr. 20. mai 2017 er det påvist 6 ynglinger.

Disse ynglingene er i:

- Rondane/Sør-Fron
- Rondane Sør/Ringebu (hiuttak)
- Nord-Fron vestsida (hiuttak)
- Breheimen/Skjåk
- Jotunheimen/Lom
- Lesja/Reinheimen

6 jerv ble tatt ut på lisensfelling vinteren 2016/2017. Ytterligere 3 voksne jerv ble tatt ut på skadefelling/hiuttak, samt 4 valper.

Gaupe: Før jakt i 2016 ble det påvist 3,5 familiegrupper av gaupe i Oppland. Det endelige, tellende antall familiegrupper for 2016/2017 vil bli publisert av Rovdata i juni, men det ligger an til å bli en liten økning i forhold til i fjor.

Ulv: Oppland har årlig besøk av streifende ulv, og også i 2017 har det vært observasjoner av ulv i fylket. Det er svært uforutsigbart om og evt. hvor det vil dukke opp ulv i fylket, men det må påregnes noe aktivitet av ulv også i 2017.

Bjørn: I 2016 påviste DNA-analyser at det var minimum 2 bjørner i Oppland. Det ble også funnet DNA fra disse i andre fylker. Det har vært betydelig mindre aktivitet av bjørn de siste årene, men det må likevel påregnes noen skader fra noen enkeltdyr.

Kongeørn: Bestanden i Oppland er på 50–60 par. Det ble påvist 13 hekkinger i 2015, mot 31 året før da det var smågnagerår. I 2016 ble det

registrert 8 vellykkede hekkinger. Ellers har det vært et stabilt nivå på 13–15 hekkinger i året de siste årene. Bestanden vurderes å være stabil og i tråd med forvaltningsmålet.

Lisensfelling jerv 2016/2017

Det ble felt 6 jerv av en kvote på 12 dyr. 3 dyr ble felt ved åtejakt, 3 ble tatt i bås. Alle de seks felte jervene ble felt innenfor forvaltningsområdet for jerv. Prosjektet «Effektiv lisensfelling av jerv i Oppland» ble startet i 2014. 22 jaktlag med vel 100 jegere deltok i prosjektet siste periode, og disse fikk støtte i form av åtebuer, viltkameraer og åtevarslere. Prosjektet videreføres ut lisensfellingssesongen 2017/2018.

Kvoter for betingede skadefellingstillatelser 2017/2018

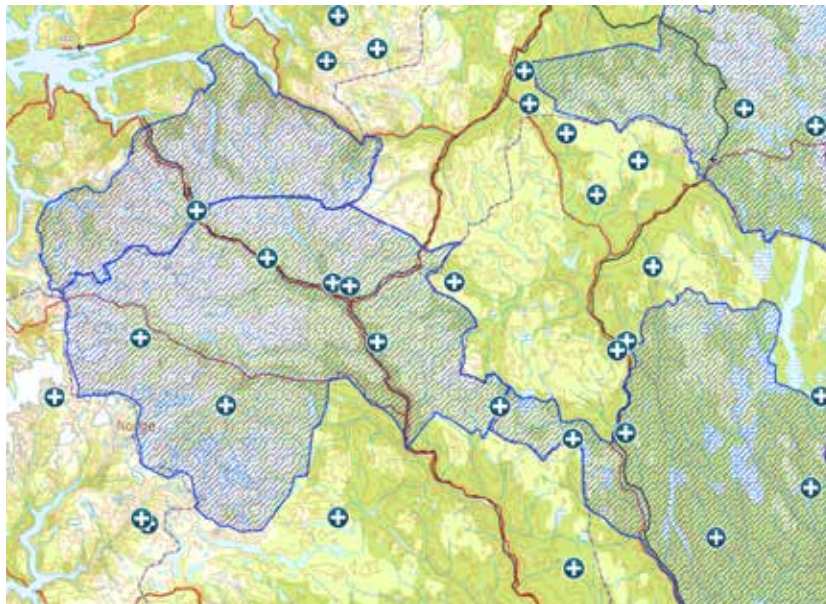
Rovviltnemnda i region 3/Oppland vedtok 24. mai 2017 følgende kvoter for betingede skadefellingstillatelser for perioden 1. juni 2017 – 15. februar 2018:

- Jerv: 4 dyr
- Gaupe: 1 dyr
- Bjørn: 2 dyr
- Ulv: 6 dyr

Godtgjøringsordning for skadefellingsforsøk

Ordningen gjelder kommunale og interkommunale fellingslag. Privatpersoner, eller lag som ikke er tilknyttet kommune eller fylke, faller ikke inn under ordningen. Ordningen kan ikke brukes til kompensasjon til kommunene i forbindelse med administrasjon av skadefellingslagene eller godtgjøring av beredskapsvakt.

- Deltakere som mottar godtgjøring må være registrerte lisensjegere.
- Det kan maksimalt utbetales kr. 1400,- pr. jeger pr. døgn.
- For jaktlaget vil dekning av direkte og dokumenterte kostnader være begrenset oppad til kr. 15.000,- per fellingsforsøk. Beløpet er nærmere spesifisert i tillatelsen (bompenger, telefonutgifter, kjøring m.m.)
- Fylkesmannen fastsetter en ramme for hver skadefellingstillatelse. Dersom ekstraordinære forhold oppstår som tilsier at det er behov for økning i rammen, skal Fylkesmannen kontaktes i forkant.
- Den enkelte kommune har ansvaret for å føre detaljerte timelister for mannskapet i fellingslaget for hvert fellingsforsøk.
- Timelistene skal inneholde dato, klokkeslett for start og slutt, antall timer, antall km kjørt, start- og stoppested.
- Kommunen må beregne feriepenger/ arbeidsgiveravgift av den gitte rammen.
- Administrasjonskostnader knyttet til fellingsleder må spesifiseres.
- Det vil ikke bli utbetalt godtgjøring ut over den økonomiske rammen som framgår av Fylkesmannens vedtak.
- Etter endt skadefellingsforsøk rapporterer kommunen uten unødig opphold til Fylkesmannen om forbruk.

Uttak av jerv i Sør-Norge 10.09.16–09.05.17

Avgang fredet rovvilt i Oppland 1. april 2016 – 30. mai 2017

Dato	Sted	Antall	Kjønn	Merknad
ULV				
25.05.2016	Lesja	1	Hunn	Kommunalt skadefellingslag, Lesja
19.06.2016	Nord-Fron	1	Hunn	Kommunalt skadefellingslag, Nord-Fron
JERV				
27.04.2016	Lom (Finndalen)	1	Hann	Skadefelling, Statens naturoppsyn
14.11.2016	Lom (Visdalen)	1	Hann	Lisensfelling, åtejakt
09.01.2017	Lesja (Reindøl)	1	Hann	Lisensfelling, bås
13.01.2017	Skjåk (Raud./Bråtå)	1	Tispe	Lisensfelling, åtejakt
30.01.2017	Lesja (Grøndalen)	1	Tispe	Lisensfelling, bås
07.02.2017	Øyer (Åstdalen)	1	Tispe	Skadefelling, Statens naturoppsyn
08.02.2017	Lesja (Lesjaskog)	1	Hann	Lisensfelling, bås
10.02.2017	Dovre (Åsagrende)	1	Hann	Lisensfelling, åte
08.03.2017	Sør-Fron (Vuludalen)	1	Hann	Skadefelling, Statens naturoppsyn
29.04.2017	Ringebu	1	Tispe	Skadefelling, Statens naturoppsyn
29.04.2017	Ringebu	3	Valper	Skadefelling, Statens naturoppsyn
06.05.2017	Nord-Fron	1	Valp	Skadefelling, Statens naturoppsyn
GAUPE				
01.02.2017	Søndre Land	1	Hunn	Kvotejakt
02.02.2017	Vågå	1	Hann	Kvotejakt
06.02.2017	Nord-Aurdal	1	Hann/unge	Kvotejakt
26.02.2017	Vågå	1	Hann	Kvotejakt
07.03.2017	Lom	1	Hann/unge	Påkjørt bil

SPORHUNDEKVIPASJER

Ekipasjene kan settes inn i sporingsoppdrag på både bjørn, ulv, jerv og gaupe, og er tilgjengelige for oppdrag på forespørsel.

Om ekipasjene

Sporhundekvipasjene i Hedmark og Oppland kan være til god hjelp i skadefellingsforsøk. De er trent for å finne spor på barmark, og å følge dette, selv om det er beitedyr og annet vilt i området.

Bruk av ekipasjene

I en skadefellings situasjon underlegges ekipasjen skadefellingsleder, og godtgjøres av Fylkesmannen. Dette går utenom den økonomiske rammen som er gitt det kommunale fellingslaget. Ekipasjen kontakter selv Fylkesmannen for å avtale avlønning. Andre oppdrag anses som trening og avlønnes etter avtale med beitelag/ dyreeier/SNO.

Navn	Mobil
Ylva Österström, Gran	480 37 178
Raymond Ødegård, Vang i Valdres	484 40 326
Gunnar Helge Arnekleiv, Løten	480 73 566
Rolf Harald Østmo, Trysil	959 22 128
Knut Røise Olsen, Stange	474 15 288

Beredskapstelefon kadaverhund:

913 43 554

Se også www.norskekadaverhunder.no

KADAVERTHUNDEKVIASJER I OPPLAND

Region Nord-Gudbrandsdal t.o.m. Nord Fron/ Ottadalen:		
May Helen Brekken	Lesja	951 64 316
Elise Lyftingsmo	Lora	909 69 804
Guttorm Myren	Bøverdalen	913 27 765
Nils Steinvik	Dombås	482 64 942
Øyvind Teigen	Lom	958 79 588
Tom E. Rossing	Lom	478 05 458

Region Midt-Gudbrandsdal, Sør-Gudbrandsdal, Lillehammer og Gausdal		
Torill Albrechtsen	Øyer	911 11 022
Bjørn Bredvold	Lillehammer	977 75 053
Kristian Kronberget	V. Gausdal	952 77 694
Asgeir Myhren	Tretten	952 75 314
Tor Romsås	Ringebu	992 57 597
Arne Smestad	Ringebu	913 78 276
Kjell Smestad	V. Gausdal	909 91 249

Region Toten/Land/Hadeland		
Kristine Hansen	Bybrua	957 25 960
Turid Hovland	Roa	481 96 364
Hans K. Kristiansen	Lunner	908 99 787
Anne K. Ristebråten	Hunndalen	913 68 604
Trine Rudstaden	Dokka	951 19 771
Mina Scheie	Dokka	415 66 056
Gry Stenvold	Bybrua	911 59 595
Stian Sveum	Dokka	906 92 447

Region Valdres		
Else Løvås Eggen	Heggenes	915 45 917
Heidi Grimnes	Fagernes	971 62 971
Guro F. Schytter	Fagernes	908 87 400
Morten Steinsrud	Rogne	913 24 103
Kjell E. Strand	Fagernes	911 11 118
Astrid Van Der Markt	Ulnes	416 59 566

MIDLER TIL FOREBYGGENDE OG KONFLIKTDEMPENDE TILTAK I 2017

Rovviltnemnda i region 3/Oppland fikk i 2017 tildelt en økonomisk ramme fra Miljødirektoratet på kr 4 850 000 til forebyggende og konfliktdepende tiltak. Fylkesmannen har mottatt og behandlet 40 søknader om midler til FKT-tiltak fra kommuner/beitelag, organisasjoner, forskningsinstitusjoner, foretak og enkeltpersoner, og det er totalt søkt om tilskudd på nær 8 millioner kroner. Det er i budsjettet satt av midler til akutte tiltak og skadefellingsforsøk.

Akutte tiltak

Det er satt av midler til akutte tiltak. Dette kan være ekstraordinært tilsyn, flytting av beitedyr og/eller tidlig nedsanking. Søknad kan sendes hele beitesesongen, men alle akutte tiltak må være avklart med Fylkesmannen i forkant av iverksettelse.

Tidlig nedsanking av sau

Tidlig nedsanking har vist å ha god tapsreducerende effekt i akutte skadesituasjoner, særlig i områder med jerv. Det er avgjørende at alle besetningene i beiteområdet sankes ned så fort som mulig når en akutt skadesituasjon oppstår.

Mer enn åtte av ti skader på sau og lam forårsaket av jerv blir påvist etter 1. august, og 50 % påvises etter 1. september. Tidlig nedsanking av sau må prioriteres i jervesonen, og Fylkesmannen anbefaler tidlig nedsanking primært i områder der det oppstår skader av jerv i august og utover. Det er viktig at beite-

områder som har hatt betydelige tap til jerv de siste årene har beredskap til å gjennomføre tidlignsank.

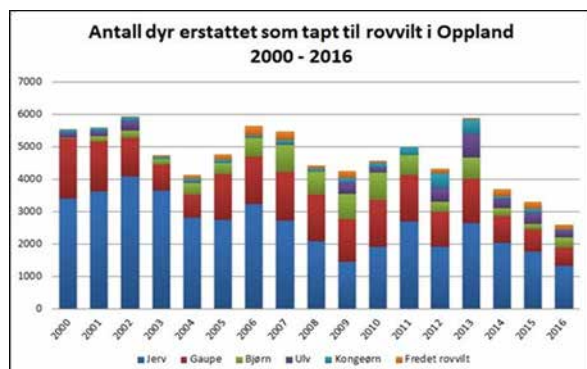
Tidlignsank er tilskuddsberettiget dersom beiteområder/beitelag i samarbeid med kommunen søker Fylkesmannen i forkant. Kompensasjon for tidlig sank i 2017 er kr. 6 per dyr per dag f.o.m. 1. september t.o.m. 10. september (i alt kr. 60 per dyr) og kr. 8 per dyr per dag før 1. september. Fylkesmannen utbetaler bare tilskudd når tidlig nedsanking skyldes fredet rovvilt.

ERSTATNING FOR TAP AV SAU/TAMREIN DREPT AV FREDET ROVVILT

Alle tap av husdyr erstattes fullt ut når det er påvist at fredet rovvilt har forårsaket tapet (konkludert med «antatt» eller «dokumentert» rovvilt av SNO). Det gis også erstatning når det er sannsynlighetsovervekt for at tapet skyldes rovvilt. For å vurdere omfanget av sannsynliggjort tap vurderer Fylkesmannen bl.a. påviste tap til fredet rovvilt, kunnskap om rovviltbestandene i området, tapsforhold i inneværende og tidligere år, og opplysninger om besetning og drift som gis i søknaden, og fra kommune/ landbrukskontor og Mattilsynet. Når det gis erstatning for sannsynlig-

gjorte skader skal normalt tapet trekkes fra, dvs. tap som normalt oppstår i sauebesetningen selv om det ikke er rovvilt i området.

Dyreeier må selv varsle om kadaver til SNO dersom det er mistanke om rovviltskade. Fylkesmannen forholder seg til SNOs konklusjon om dødsårsak. Dersom det unnlates å melde om kadaverfunn ved mistanke om rovviltskade, skal erstatningen avkortet eller bortfalle. Dyreeier må søke om erstatning selv om SNO har vært på stedet og dokumentert rovviltskade.

Søknadsfrist for erstatning for rovviltskade

Husdyr: 1. november 2017

Tamrein: 1. april 2018

Søknadsfristen må overholdes og det er søkers eget ansvar å søke innen fristen og legge ved nødvendige vedlegg med søknaden.

Søknad må leveres elektronisk i

«Elektronisk søknadssenter»:

<https://soknadssenter.miljodirektoratet.no>

Dokumentasjonskrav

Det er et vilkår for å få erstatning at dyreeier leverer besetningsdata på individnivå med søknaden. Dette innebærer oversikt over:

- ID-merker (ørenummer) for alle dyrene i besetningen.
- Slektskap mellom alle søyer og lam
- Oversikt over skade- og dødsårsak for alle skadde/døde dyr i besetningen (ikke bare de det søkes erstatning for).

Dokumentasjonskravet er absolutt.

Erstatningen vil avkortes dersom oppdatert besetningsliste ikke legges ved søknaden. De siste årene har Fylkesmannen etterspurt slike lister der de har manglet. Dette vil ikke bli gjort i år.

Godkjente lister

Ca. 40 % av brukerne i Oppland er medlem av sauekontrollen og kan dermed hente ut lister hos Animalia som genereres spesielt til erstatnings-søknaden. Disse listene må oppdateres løpende gjennom beitesesongen.

Eksempel på godkjent liste fra Animalia/Sauekontrollen

Søye/Lam	Helse	Utmelding	Oppvekstkode
55072			Hann
44044			Hann/unge
55170		04/10/15 Solgt	Hann
55171		26/07/15 Tapt sommerbeite. Tatt av gaupe	Hann/unge
44046			
55106			
55107		13/10/15 Slaktet.	
44047			
55025		14/09/15 Slaktet.	Fosterlam
55026			
44055			
55147			Kopplam
55148		15/07/15 Tapt sommerbeite. Annen årsak	
44079			
55141			
44081			
44097			
55093		12/10/15 Slaktet.	
55094		06/09/15 Solgt	

Eksempel på godkjent «hjemmelaget» liste.

Ørenr. Søye	Ørenr. Værlam	Ørenr. Søyelam	Merkand
50001		60001	
50175	60003	60004	
50113	60005, 60001		
50081	60007	60008	
20181		60009	
50028	60010	60011	Funnet død på innm. beite
40077		60012	
30173		60013, 60014	
40255	60015, 60016		Tapt utmark
50073		60017, 60018	Tapt utmark
40046		60020, 60021	
55094			06/09/15 Solgt

KORT FORTALT!

Ved funn av kadaver der det er mistanke om rovviltskade:

- La kadaveret ligge mest mulig urørt, men dekk det til for å verne mot åtseletere.
- Notér kartreferanse (ev. avmerk på kart) og ta gjerne bilder – også nærbilde.
- Merk stedet slik at det er lettere å finne igjen, og vær innstilt på å påvise funnstedet dersom ikke GPS-kartreferanse er oppgitt.
- Meld snarest fra til en av SNOs rovviltkontakter, *uansett kadaverets tilstand*.

SNOs rovviltkontakter:

Region Nord-Gudbrandsdal t.o.m. Nord-Fron/Ottadalen	
Jon Nørstebø	915 16 679
Atle Erik Berget	958 08 848
Kari Svendsgard	918 35 424
Asgeir Myhrmoen	905 03 035
Erling Dagsgard	909 99 496
Hans Mathias Ulberg	993 52 858
Tor Erik Myhren	992 97 627

Region Toten, Land og Hadeland	
Leif Westrum	478 11 877
Jon Petter Bergsrud	958 93 701
Kjell Arvid Briskodden	959 35 266

Region Valdres	
Per Ivar Stensæter	907 84 742
Stein Olav Windingstad	957 09 933

Region Midt-Gudbrandsdal, Sør-Gudbrandsdal, Lillehammer og Gausdal	
Christen Bårdsløkken	911 53 729
Odd Steinar Granheim	975 60 167
Eivind Fossum	911 29 562

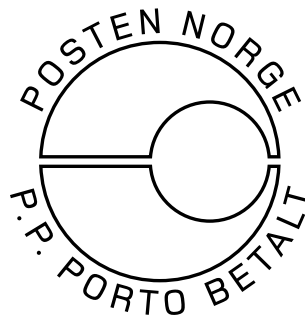
Ved søknad om skadefelling

Kontakt kommunen/landbrukskontoret og oppgi antall undersøkte kadaver med SNOs konklusjon om dødsårsak. Oppgi også ev. kadaver som ikke er undersøkt av SNO og om det mangler lam, er urolige dyr m.m. Normalt søker kommunen Fylkesmannen om skadefellingstillatelse, men beitelag kan også søke selv. Dersom beitelag søker selv, må kommunen informeres.

Fylkesmannens rovvilttelefon: 977 37 223

Alle dager 08:00–22:00, utvidet bemanning 07:00–23:00 10. juni – 1. august

Døgnåpen beredskapstelefon for Oppland Sau og Geit (Arnfinn Beito)	990 37 525
Beredskapstelefon kadaverhund	913 43 554
Sporhundekvipasjer	
Ylva Österström	480 37 178
Raymond Ødegård	941 97 832

B

RETUR:
Fylkesmannen i Oppland
Postboks 987
2626 Lillehammer

Rovviltnemnda i region 3/Oppland

Aud Hove (Sp) – leder:	415 59 413
Ragnar Nordgreen (Ap) – nestleder:	976 88 224
Mariann Isumhaugen (Ap):	456 07 535
Kari-Anne Jønnes (H):	909 47 339

Fylkesmannen i Oppland

Sentralbord:	61 26 60 00
Vakttelefon for rovvilt:	977 37 223

Miljøvernavdelingen:

Vebjørn Knarrum – avdelingsdirektør:	61 26 60 61 / 952 31 575
Steinar Fossum – underdirektør:	61 26 60 69 / 481 28 965
Harald Klæbo:	61 26 60 56
Marte Conradi:	61 26 60 66

Landbruksavdelingen

Bente Odlo – avdelingsdirektør:	61 26 61 60 / 930 33 275
Torild Jacobsen – underdirektør:	61 26 61 64 / 913 94 004
Sidsel Røhnebæk:	61 26 61 54

www.fylkesmannen.no/oppland

Statens Naturoppsyn

Sentralbord:	73 58 05 00
Regionalt rovviltansvarlig Esben Bø:	957 22 733
Regionmedarbeider rovvilt Ole Knut Steinset:	464 48 657

Mattilsynet

Sentralbord:	22 40 00 00
Felles sentralbord:	22 40 00 00

www.mattilsynet.no